

Handläggare
Christina Jedestav
Telefon: 08-50829389**Till**
Kommunstyrelsen

Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029

Initiativärende

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029 godkänns enligt bilaga 1.
2. Stockholm stadshus AB uppmanas att ge stadens alla bolagsstyrelser i uppdrag att genomföra Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029 enligt bilaga 1.

Sammanfattning

I stadens budget för 2023 angavs att kommunstyrelsen ska revidera Programmet för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023.

Stadsledningskontoret kan konstatera att nu gällande program i sin helhet har varit välfungerande och anser att det är viktigt att i hög grad behålla nuvarande struktur och innehåll.

Områden som lyfts fram tydligare i denna revidering är bland annat barnperspektivet, hur programmet bidrar till stadens arbete med agenda 2030, gruppen äldre, gruppen som bara har insatser enligt socialtjänstlagen, personer med psykiska funktionsnedsättningar, den särskilda utsattheten för våld och diskriminering samt vikten av att ha ett hälsoperspektiv i arbetet. I framtagandet av Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029 har utvärderingen av nuvarande program beaktats.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade i maj 2018 om Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023. Programmet är ett styrdokument för stadens nämnder och bolagsstyrelser i arbetet med att skapa förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att vara

delaktiga på jämlika villkor i samhället. I stadens budget för 2023 angavs att kommunstyrelsen ska revidera programmet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets välfärdsavdelning.

Arbetet med det reviderade Programmet för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029 har letts av Funktionshinderombudsmannen. Arbetet har bedrivits i projektform med en projektgrupp, en arbetsgrupp och en referensgrupp. Synpunkter har inhämtats från stadens funktionshinderråd, Myndigheten för delaktighet (MFD), stadens nätverk inom fysisk tillgänglighet samt från kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor.

Ärendet

Staden behöver ett styrdokument för att kunna bedriva sitt funktionshinderspolitiska arbete systematiskt och effektivt samt kunna följa upp det. Programmet avser stadens ansvar för och arbetet med att undanröja det som hindrar människor med funktionsnedsättning att ta del av sina mänskliga rättigheter. I arbetet behöver staden säkerställa att funktionshindersperspektivet beaktas i all verksamhet.

I stadens budget för 2023 angavs att kommunstyrelsen ska revidera stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023. Stadsledningskontoret har utarbetat ett förslag till reviderat program i samarbete med funktionshindersorganisationer, förvaltningar och bolag i staden. Revideringen har i huvudsak behållit nuvarande disposition, men anpassat begrepp och innehåll utifrån nationell funktionshinderspolitik och utvärdering av stadens program.

Utvärdering av nuvarande program

Enkäter och dialoger har genomförts under våren 2023 om hur nuvarande program fungerat och vad som skulle kunna utvecklas. Det framkom att många är nöjda med programmets i sin helhet och vill behålla nuvarande struktur och innehåll som fortfarande är relevant och i grunden bra. Nämnder och bolag uttrycker att programmet tydliggjort inriktningen för arbetet med funktionshinderfrågorna och varit bra stöd i utvecklingsarbetet och att man i projekt och arbete med olika budgetuppdrag utgår från och hänvisar till programmet för delaktighet och tillgänglighet. Enkät svar och dialoger uppmärksammar vissa områden som till viss del kan struktureras om och göras tydligare. Områden som lyfts är bland annat barnperspektivet, agenda 2030, gruppen äldre, gruppen som bara har insatser enligt socialtjänstlagen, personer med

psykiska funktionsnedsättningar, den särskilda utsattheten för våld och diskriminering samt vikten av att ha ett hälsoperspektiv i arbetet.

Uppföljningen av programmet anses vara något otydlig i nuläget och det behöver skapas mer verkställighet i arbetet och att bättre synliggöra det som görs. Det behövs en tydligare integrering i verksamhetsplanering och styrning. Det anses vara av stor vikt att planera och genomföra implementering och förankra kommande program i chefs-/ ledningsgrupper så att vetskapen om programmet sprids i stor skala. Utbildning i frågorna och programmet är något annat som efterfrågas av många som vidtalats. Bättre samordning från fackförvaltningarna efterfrågas och fler gemensamma aktiviteter. Revidering av dokumentet Bemötandeguiden och ett Stockholm för alla föreslås.

I framtagandet av Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029 har utvärderingen av nuvarande program beaktats.

Förslag till reviderat program

Programmet bygger på FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, barnkonventionen, Europakonventionen och andra internationella konventioner samt svensk funktionshinderspolitik och lagstiftning. Det reviderade programmet ska användas av stadens nämnder och bolagsstyrelser i arbetet med att identifiera, förebygga och undanröja de hinder för delaktighet i omgivningen som bristande tillgänglighet och ojämlika levnadsvillkor medför för personer med funktionsnedsättning.

Arbetet ska bedrivas med ett funktionshindersperspektiv. Det innebär att med universell utformning skapa lösningar som redan från början är tillgängliga för alla, att åtgärda befintliga brister i tillgänglighet, att använda individuella stöd och lösningar till de som behöver det samt att förhindra alla former av diskriminering av personer med funktionsnedsättning. Arbetet ska också bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet beaktas.

Nio fokusområden

Nio fokusområden för stadens nämnder och bolagsstyrelser definieras. Rätten till en fungerande bostad är föreslaget som ett eget fokusområde i det reviderade programmet. Under varje fokusområde beskrivs stadens ambitioner och prioriteringar samt önskade resultat och effekter. Arbetet inom varje fokusområde ska, med hjälp av funktionshindersperspektivet, ta sikte på att förverkliga stadens vision och mål om att Stockholm ska vara tillgängligt för alla, oavsett funktionsförmåga, och att personer med

funktionsnedsättning ska kunna vara fullt delaktiga i samhället på jämlika villkor som alla andra, utan diskriminering.

De nio fokusområdena är:

1. Rätten till utbildning och att få det stöd som behövs för att nå kunskapsmålen
2. Rätten till arbete och försörjning
3. Rätten att kunna ta del av den fysiska miljön och garanteras säkerhet i kris
4. Rätten till en fungerande bostad
5. Rätten till information och kommunikation samt tillgång till ny teknik
6. Rätten till bästa möjliga hälsa
7. Rätten till individuellt stöd
8. Rätten till kultur och fritid
9. Rätten att delta i demokratin

Genomförande och uppföljning

Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att genomföra och förverkliga programmet. Detta görs inom ramen för ordinarie planering och uppföljning av verksamheten samt i samråd med funktionshindersråden. Som komplement till programmet finns tillämpningsanvisningar som stöd i framtagandet av aktiviteter och indikatorer. Programmet utgör också grund för samverkan.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Staden arbetar sedan länge med att skapa förutsättningar för att personer med funktionsnedsättning ska kunna vara fullt delaktiga i samhällslivet. Det reviderade programmet ger stadens nämnder och bolagsstyrelser ett förbättrat stöd i arbetet med att förverkliga stadens mål för det funktionshinderspolitiska arbetet.

Samtliga fokusområden tar sikte på de övergripande målen i kommunfullmäktiges budget och vad som krävs för att förverkliga dem. Syftet är att arbetet med programmet ska integreras i ordinarie verksamhetsplanering och uppföljning.

I samband med programmets revidering föreslår stadsledningskontoret att även det kompletterande underlaget till Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023 som för närvarande benämns *stöd i verksamhetsplaneringen* revideras. Stadsledningskontoret föreslår vidare att stödmaterialet ändrar benämning till tillämpningsanvisningar. Tillämpningsanvisningarna ska innehålla förslag på indikatorer och aktiviteter som nämnder och bolagsstyrelser kan använda i sin verksamhetsplanering. Samtliga indikatorer och aktiviteter ska kopplas till programmet i ILS-webb,

för att möjliggöra uppföljning av programmet. Valda indikatorer och aktiviteter ska leda till verksamhetsutveckling såsom att löpande förbättra arbetssätt, processer, strukturer, styrning och kompetenser. För att det ska leda till utveckling behöver verksamheterna systematiskt planera, utföra, följa upp, analysera och åtgärda de brister som identifieras.

Stadens funktionshindर्सombudsman samverkar med stadens nämnder och bolagsstyrelser för att stödja arbetet med programmet och öka kunskapen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning inom stadens alla verksamheter.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande:

1. Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029 godkänns enligt bilaga 1.
2. Stockholm stadshus AB uppmanas att ge stadens alla bolagsstyrelser i uppdrag att genomföra Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029 enligt bilaga 1.

Fredrik Jurdell
Stadsdirektör

Jonas Lauri
Avdelningschef

Bilagor

1. Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Fredrik Jurdell, Stadsdirektör	2023-09-22
Jonas Lauri, Avdelningschef	2023-09-21